

Brüssel, 2. juuni 2017
(OR. en)

9647/17

SOC 435
EMPL 339
EDUC 267
ECOFIN 458

MÄRKUS

Saatja:	Sotsiaalküsimuste töörühm
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9614/17 SOC 429 EMPL 334 EDUC 259 ECOFIN 452
Teema:	Töötamise tasuvaks muutmise strateegiate väljatöötamine – Nõukogu järeldeste eelnõu

Delegatsioonidele edastatakse nõukogu järeldeste eelnõu eespool nimetatud teemal. Eesistujariik Malta algatusel esitatud teksti viimistlemise viis tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee panuse alusel lõpule sotsiaalküsimuste töörühm.

Alaliste esindajate komiteed kutsutakse üles edastama järeldeste eelnõu tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogule vastuvõtmiseks 15. juunil 2017 toimuval istungil.

Töötamise tasuvaks muutmise strateegiate väljatöötamine
Nõukogu järelduste eelnõu

ARVESTADES, ET

1. töötuse määr 28-liikmelises ELis on endiselt kõrgem kriisieelsest tasemest: ELis oli 2016. aastal 20,9 miljonit töötut, kellest peaaegu 50 % olid olnud töötud kauem kui üks aasta ja üle 20 % olid alla 25aasta vanused.¹ Ligikaudu 11,5 % 15–24-aastastest noortest (2016) ei osalenud tööhõives, hariduses ega koolituses (NEET-noored: *not in education, employment or training*), ja seetõttu ohustas neid tööturult väljatõrjumine;²
2. kuigi vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste koguarv ELis on vähenenud, on üldine määr endiselt kõrge – 23,7 %, mis jääb kaugele maha strateegias „Euroopa 2020“ seatud vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse alasest eesmärgist. Peale selle on olulisi väljakutseid eri rahvastikurühmades, kusjuures vaesuse probleem on suurem mitteaktiivsete ja töötute puhul;
3. kuigi sooline ebavõrdsus on vähenenud, esineb jätkuvalt ebavõrdsust ja probleeme soolise ebavõrdsuse kaotamisel tööhõives, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisel, mittevabatahtlikult osalise tööajaga töötamisel, ettevõtluses ja otsustusprotsessis.³ Suurim sooline erinevus avaldub töötasus – naistest on madalapalgaline iga viies, meestest aga iga kümnes⁴. Selle tulemuseks on meeste ja naiste ebavõrdne kohtlemine tööturule pääsemisel **tööelu** jooksul, mis põhjustab soolist pensionilõhet ja suuremat vaesuse ohtu;

¹ Eurostat: 4. mai 2017. aasta andmed.

² Eurostat: 4. mai 2017. aasta andmed.

³ Nõukogu järeldused: „Vastus komisjoni strateegilisele kohustusele soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks“, vastu võetud 16. juunil 2016.

⁴ Nõukogu järeldused: „Naiste ja meeste oskuste parandamine ELi tööturul“, vastu võetud 3. märtsil 2017.

4. sellega seoses on vaja välja töötada töötamise tasuvaks muutmise strateegiad, et edendada kvaliteetsete töökohtade loomist⁵ ja suurendada tööturgude kaasavust, kõrvaldades tööturul osalemise tõkked, võideldes tööturu killustatuse vastu ning kindlustades, et sotsiaalkaitseüsteemid tagavad kõigile piisava sissetulekutoetuse ja toetavad teenused, soodustades samal ajal tööle asumist ja töö tasuvust;
5. vastavalt aktiivset tööturupoliitikat käsitlevatele soovitudele võivad töötamise tasuvaks muutmise strateegiad pakkuda sotsiaal-majanduslikule poliitikale tulemusliku abivahendi majanduskasvu edendamisel, kvaliteetsete töökohtade loomisel, vaesuse, ebavõrdsuse, sotsiaalse tõrjutuse ja pikaajalise toetustest sõltumise vähendamisel. Nimetatud strateegiad võivad samuti anda uut hoogu tööturul aktiivse osalemise toetamist ja Euroopa tööturu kaasamise tõhustamist käsitlevale tegevuskavale;
6. töötamise tasuvaks muutmise olulisust toetab ka uute sotsiaalmajanduslike tõsiasjade esilekerkimine seoses rände, demograafiliste muutuste, digiteerimise, ebatüüpiliste töösuhete ja uute töövormidega,

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

RÕHUTAB, ET

7. töötamise tasuvaks muutmise strateegiad koos tõhusa makromajanduspoliitikaga töökohtade loomiseks võivad aidata luua tugevama ja vastupidavama sotsiaalse Euroopa⁶;
8. töövõimaluste ja tööalase konkurentsivõime suurendamine ning tööturul osalemise toetamine peavad olema tähtsal kohal kõigis liikmesriikides. Aktiivse tööturupoliitika laiemas kontekstis läbivaatamine on sellega seoses oluline osa selliste pikaajaliste tulemuste tagamisel, mis edendavad konkurentsivõimet, jätkusuutlikkust ja aktiivset kaasamist;

⁵ Kooskõlas liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste tööhõivesuunisega nr 5.

⁶ Kooskõlas 25. märtsil 2017 vastu võetud Rooma deklaratsiooniga.

9. jätkusuutlikud ja pikaajalised töötamise tasuvaks muutmise meetmed nõuavad mitmemõõtmelist ja integreeritud poliitilist lähenemisviisi, mis põhineb teadmistes, oskustes ning elukestva õppe võimalustes investeerimisel, tõhusate kaasamispoliitikate abil pikaajalise toetustest sõltumise vähendamisel ning piisavatesse ja taskukohastesse tugistruktuuridesse investeerimisel, et luua tasakaal töö-, era- ja pereelu vahel;

Dünaamiliste tööturgude loomine heade teadmiste ja oskustega tööjõudu investeerimise kaudu

10. oskuste nõudlusele mittevastavuse probleem on muutunud olulisemaks üha kiireneva globaliseerumise ja tehnoloogiliste muutuste tõttu. Mittevastavus nõudlusele takistab Euroopas teadmiste pidevat arengut, mis on väga oluline, et kohaneda muutustega, säilitada konkurentsivõime ja tagada, et EL säilitaks oma piirkondliku ja ülemaailmse positsiooni;
11. tõhusad töötamise tasuvaks muutmise strateegiad peavad põhinema inimkapitali tehtavatel investeeringutel, mis annavad inimestele tööturul osalemisest kasu saamiseks vajalikud vahendid ja oskused. Võimeka tööjõu väljaarendamine parematesse oskustes investeerimise kaudu moodustab esimese tasandi tugeval ja vastupidaval tööturul, mis tuleb toime pidevalt muutuvate suundumuste ja väljakutsetega, saades samal ajal kasu võimalustest;
12. ülioluline on selliste teadmiste ja oskuste omandamine, mis on seotud kirja-, arvutus- ja digioskustega ning ettevõtlusalaste oskustega. Ilma kedagi diskrimineerimata peaks naistele ja meestele olema elukestva õppe raames kättesaadavad olemasolevate oskuste täiendamise, ümberõppe, valdkonnaülest teadmiste ja oskuste ja innovatsioonivõime omandamise võimalused, et võtta ennetavalt arvesse üksikisikute muutuvaid vajadusi nende tööhõivetsükli jooksul ja tööturu kiiret dünaamikat;

13. oskustesse investeerimine peaks toimuma olemasolevate liidu ja riiklike raamistike alusel, mis tagavad vajaliku tasakaalu hariduse ja koolituse, üksikisikute töö-, pere- ja eraelu ning tööandjate vastutuse vahel. See nõuab aktiivset ja tõhusat partnerlust sotsiaalpartnerite, hariduse ja kutseõppe sidusrühmade ning tööandjate vahel. Samuti on selleks vaja toetada strateegilisi investeeringuid haridusse ning hiljuti ELi saabunud ja seal seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanikest sisserändajate tõhusamat ja kiiremat integreerimist tööturule;⁷
14. seost hariduse, kutseõppe ja tööhõive vajaduste vahel tuleb tugevdada ning vaja on panna suuremat rõhku kvaliteetse tööpõhise õppe, õpipõisiõpe, õppepraktika, praktika ja muude koolist tööellu ülemineku vormide rolli tugevdamisele;
15. lisaks on selliste õppimise vormide, sealhulgas mitteformaalse ja informaaalse õppe laiem tunnustamine ja valideerimine vajalik kui osa integreeritud jõupingutustest tuua õppimisvõimalused lähemale arenevatele turuoludele ning tööstuse tänapäevastele suundumustele;
16. dünaamilise ja kohanemisvõimelise tööjõu potentsiaali edendamine põhineb ka paremal mõistmisel, kui oluline on edendada kodanikuaktiivsuse ja -demokraatia väärtusi, et luua võimalusi loomingulisuse ning ettevõtlus- ja kodanikuoskuste suurendamiseks, mis on vajalikud jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu täiendamiseks ning pikaajalise tööturul osalemise tagamiseks;

Töötamise ahvatlevamaks muutmine

17. kvaliteetsetest töökohtadest tulev piisav sissetulek on töötamise tasuvaks muutmisel ülioluline. Maksustamis- ja sotsiaalkaitstesüsteem, sealhulgas madalapalgaliste hüvitised, kui need on asjakohased, peavad olema piisavad ja järjepidevalt suunatud asjakohase tasakaalu leidmisele aktiveerimismeetmete ja sissetulekutoetuste vahel ka leibkonna teise sissetuleku teenija puhul; see ei tohiks kahjustada sotsiaalkaitstesüsteemide jätkusuutlikkust;

⁷ Nõukogu järeldused 6885/2017: „2017. aasta majanduskasvu analüüs ja ühine tööhõivearuanne: Poliitilised suunised tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kohta“, vastu võetud 3. märtsil 2017.

18. vajalik on üldiste ja suunatud meetmete kombinatsioon, mis tagab tõhusad aktiveerimismeetmed, piisava sissetulekutoetuse ja juurdepääsu kvaliteetsetele sotsiaalteenustele. Kasutada tuleb mitmemõõtmelist lähenemist, mis hõlmab liikmesriikide konkreetsetel sotsiaalmajanduslikel olukordadel põhinevaid paindlikke meetmeid;
19. individuaalsed lähenemisviisid võivad olla tõhus viis, et tagada kohandatud teenustepaketi abil jätkusuutlik tööturule integreerimine. Seda saab kõige paremini saavutada, kasutades integreeritud lähenemisviisi, mis eeldab tihedamat koostööd ja kooskõlastamist sidusrühmade ning tööhõive- ja sotsiaalteenuste vahel, aga ka sotsiaalpartneritega konsulteerimist. Töötamise tasuvaks muutmise strateegiate puhul mängivad rolli ka siseriiklikud õigusaktid, tagades, et tööturumeetmeid ja stiimuleid, sealhulgas neid, mis on sisse kavandatud toetuste süsteemidesse, ei kasutataks ära;⁸

Investeerimine tugistruktuuridesse töö-, pere- ja eraelu ühitamiseks

20. kvaliteetsete, taskukohaste ja juurdepääsetavate lapsehoiu-⁹ ja hooldusteenuste pakkumine on vajalik, et tulla toime kulude ja takistustega, millega seisavad silmitsi tööhõives osalevad ja tööd otsivad hooldajad, eelkõige naised;
21. institutsioonilised ja õiguslikud raamistikud peaksid toetama nii naiste kui ka meeste töö-, pere- ja eraelu ühitamist, julgustades samal ajal laste ja teiste ülalpeetavate eest hoolitsemisel hoolduskohustuste võrdset jagamist¹⁰;
22. peresõbralikud meetmed ja paindlik töökorraldus, nagu kaugtöö, paindlik tööaeg, töötundide vähendamine või töökoha jagamine, tuleks pärast sotsiaalpartneritega peetud dialoogi paremini integreerida poliitikatesse, mille eesmärk on edendada kaasavat tööhõivet. Kõnealused poliitikameetmed peaksid tagama, et tööandjad ei diskrimineeriks laste ja teiste ülalpeetavatega töötajaid;

⁸ Liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste tööhõivesuunis nr 7.

⁹ Hõlmab lastehoiuteenust ja kooliealise lapse hoiuteenust.

¹⁰ COM (2017) 252 final, 26. aprill 2017: „Algatus lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamiseks“.

23. sihipärasemalt on vaja kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde (ESIF) ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI), mis võiksid samuti toetada liikmesriike selliste hooldusteenuste ja lastehoiuteenuste pakkumisel, mis parandavad vanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu;

Tööturud ja sotsiaaldialoog

24. töötamise tasuvaks muutmise eeltingimuseks on õiglastel töötingimustel põhinev tööturukorraldus, mis: i) on kooskõlas ühtse turu nõuetekohase toimimisega ja teenuste piiriülese osutamise vabadusega, austades samas riiklikel tööturgudel valitsevaid tavasid ja sotsiaalpartnerite autonoomiat; ii) tagab piisava palgataseme, kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja/või tavadega; iii) hõlmab eri liiki töökorraldust; iv) edendab kõigi jaoks võrdseid võimalusi ja tööd; ning v) aitab kaasa haavatavate rühmade heaolule;
25. piisav, asjakohane ja kättesaadav teave töötajate töötingimuste kohta on oluline selleks, et tagada uuendusliku tööhõivepoliitika tõhusus;
26. dialoogis osalevad sotsiaalpartnerid mängivad tähtsat rolli töötamise tasuvaks muutmise poliitika eeldatavate tulemuste saavutamisel, aidates kaasa asjakohaste raamtingimuste, sealhulgas tööturul üleminekutega silmitsi seisvate inimeste toetamiseks mõeldud meetmete kehtestamisele tööhõivepoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel,

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

27. tugevdama jõupingutusi strateegias „Euroopa 2020“, tööhõivesuunistes, ühises tööhõivearuandes ja käesolevates nõukogu järeldustes seatud prioriteetide ja eesmärkide saavutamiseks oma riiklike reformikavade raames, rakendades samal ajal tõhusaid poliitikameetmeid riigipõhiste soovitude järgimiseks;
28. võtma oma poliitika kujundamisel arvesse tööhõive olukorra jälgimise vahendi ja sotsiaalkaitse olukorra jälgimise vahendi tulemusi ning tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee mitmepoolset järelevalvet;

29. tõhustama aktiivselt poliitikareforme seoses töötamise tasuvaks muutmisega oma siseriiklike olude kontekstis, võttes kasutusele lähenemisviisi, mis põhineb aktiivsel kaasamisel, samal ajal suurendades eeskätt stiimuleid töötada viisil, mis käsitleb ebavõrdsusi tööturul;
30. toetama oma siseriiklike olude kontekstis töötamise tasuvaks muutmise strateegiate tulevikku käsitlevasse sotsiaal-poliitilisse dialoogi selliste teemade lisamist nagu oskuste omandamine, ümberõpe, väärtused ja teadmised osana kooskõlastatud jõupingutusest käsitleda ähvardavat oskuste nappust ja oskuste nõudlusele mittevastavust, samal ajal tagades parema kvaliteediga, inimväärse ja väärika töö ning isikliku heaolu;
31. riikide olusid arvesse võttes säilitama piisava sotsiaalkaitse taseme, mis toob kaasa paremad ja jätkusuutlikud sotsiaalsed tulemused, mida täiendavad aktiveerimist ja kaasavat majanduskasvu edendavad töötamise tasuvaks muutmise lähenemisviisid;
32. tugevdama jõupingutusi, et parandada töökohtade kvaliteeti, sealhulgas õiglased töötingimused ja piisav palgatase. Seda tuleb teha viisil, mis austab liikmesriikide tööturget ja sotsiaalpartnerite sõltumatust;
33. kaaluma algatusi, mille eesmärk on suurendada madalate palkadega kodumajapidamiste, eeskätt lastega perede sissetulekuid kooskõlas siseriiklike tavadega, austades seejuures sotsiaalpartnerite sõltumatust;
34. keskenduma oma siseriiklike olude kontekstis soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ning töö-, pere- ja eraelu ühitamisele toetuskavadesse ning sotsiaal- ja hooldusteenustesse investeerimise abil, võttes vastu asjakohased strateegiad töötavate lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu toetamiseks kooskõlas Barcelona eesmärkidega;
35. tugevdama sotsiaalset dialoogi ning tegema koostööd sotsiaalpartneritega poliitika kujundamisel ja rakendamisel, et tagada omavastutus ja tõhus rakendamine,

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

36. pöörama Euroopa poolaasta vältel jätkuvalt suuremat tähelepanu tööhõive- ja sotsiaalküsimustele ning jätkama strateegia „Euroopa 2020“ elluviimist konkreetsete poliitiliste soovitude kujul, et parandada ELis elavate inimeste töö- ja elamistingimusi, austades samas liikmesriikide pädevusi;
37. kasutama täiel määral ära tööhõive, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega seotud järelevalvemehhanisme, kehtestamata täiendavaid aruandlusnõudeid, toetades samal ajal kogemuste ja parimate tavade vahetamist seoses tõhusate reformide vastuvõtmise ning uuenduslike lähenemisviiside võtmisega, pöörates erilist tähelepanu töötamise tasuvaks muutmise lähenemisviisidele,

KUTSUB TÖÖHÕIVEKOMITEED ja SOTSIAALKAITSEKOMITEED ÜLES¹¹:

38. tegema koostöös komisjoniga tööd seoses mitmepoolse järelevalve ning parimate tavade vahetamisega erinevates poliitikavaldkondades, tuginedes olemasoleva temaatilise analüüsi raamistikule, eelkõige tõi hõlpsa poliitika kontekstis, mis on suunatud töötamise tasuvaks muutmise strateegiate väljatöötamisele ja rakendamisele;
39. keskenduma oma töö aluseks oleva tegevuskava kohaste peamiste prioriteetidena tööalasele konkurentsivõimele ning seostele sissetulekutoetuse, aktiivse kaasamise ja teenuste juurdepääsu vahel, samuti töötamise stiimulitele, et suurendada tööturul osalemist.

¹¹ Töötamise tasuvaks muutmise küsimust arutati eesistumise ajal tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee koosolekul.

VIITED

Nõukogu

- Nõukogu järeldused: „2017. aasta majanduskasvu analüüs ja ühine tööhõivearuanne: poliitilised suunised tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kohta“, vastu võetud 3. märtsil 2017.
- Nõukogu järeldused: „Vastus komisjoni strateegilisele kohustusele soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks“, vastu võetud 16. juunil 2016.
- Nõukogu järeldused: „Naiste ja meeste oskuste parandamine ELi tööturul“, vastu võetud 3. märtsil 2017.
- Nõukogu soovitus, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule, vastu võetud 15. veebruaril 2016.
- Nõukogu järeldused „Võitlus vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu: integreeritud lähenemisviis“, vastu võetud 26. mail 2016.
- Nõukogu järeldused: „Naised ja vaesus“, vastu võetud 8. detsembril 2016.
- Komisjoni ja nõukogu ühine tööhõivearuanne (2017).
- Nõukogu soovitus pikaajalise töötuse kohta.

Komisjon

- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Algatus lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamiseks“. COM(2017) 252 (lõplik).
- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus oskuste tegevuskava“. COM(2016) 381 (lõplik).
- Euroopa Komisjon, „Töötamise tasuvaks muutmine: kontseptuaalne dokument“ / uuring 3/2016.

Muud

- „Euroopa Liidu olukorrast 2016: Teel parema Euroopa suunas, mis hoiab, kaitseb ja avardab võimalusi“.
- Sotsiaalkaitsekomitee aastaaruanne (2016).